

6. Кучерявий А. О. Основи самостійної навчальної діяльності : навч. посіб. / А. О. Кучерявий, М. В. Балко. – Донецьк : ДЮІ ЛДУВС ім. Е. О. Дідоренка, 2010. – 200 с.
7. Платонов К. К. Психология / К. К. Платонов, Г. Г. Голубев – М.: Высш. шк., 1997. – 53 с.
8. Положення «Про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах»: Затверджене Наказом МОН України від 2.06.93 № 161. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0173-Іе6>.
9. Сипченко В. І. Організація самостійної роботи: метод. посіб. студ. і магістрантів / В. І. Сипченко, В. І. Капацина, І. Ю. Остополець. – Слов'янськ : Вид. центр СДПУ, 2007. – 93 с.
10. Стефанович Н. Я. Удосконалення організації самостійної роботи студентів / Н. Я. Стефанович // Актуальні проблеми державного управління, педагогіки та психології. – 2009. – №1. – С. 156 – 159.
11. Танько Т. П. Теорія та практика музично-педагогічної підготовки майбутніх вихователів дошкільних закладів у педагогічних університетах : дис. на здобуття наук, ступеня доктора пед. наук: 13.00.04/Т. П. Танько.-Х., 2004.-503 с.

В статье освещается сущность самостоятельной работы студентов как составляющей профессиональной подготовки будущего педагога. Проанализированы взгляды ученых относительно особенностей самостоятельной работы студентов в ВУЗЕ. Выявлены способы ее организации и контроля. Проанализированы формы самостоятельной работы студентов при изучении педагогических дисциплин. Определены пути методического обеспечения указанного процесса.

Ключевые слова: высшая школа, учебный процесс, самостоятельность, самостоятельная работа студентов, профессиональная подготовка, будущие специалисты.

Forming of highly skilled well-informed specialist in modern terms is impossible without bringing in students independent work, that is the basic means of capturing educational material at obligatory lessons. Aim of the article is to consider the concept of independent work of students, to expose the specificity of organization of independent work of students in the process of their professional preparation. In the context of modern paradigm of studies independent work dominates among other types of educational activity of students and allows to consider knowledge as the object of student's own activity. Educational cognitive activity of students in the process of implementation of independent work is characterized by the high level of independence, mobility and activity, as well as by the sense of responsibility, necessary for the future professional in studies and professional activity. As far as an analysis of the investigated problem showed, the strongest are knowledge, abilities and skills that have been acquired independently, and a future specialist will be professional in case of showing cognitive interest in studies, taught to work systematically, creatively, independently, acquiring new knowledge. Methodology of organization of independent work of students depends on a structure, character and features of discipline that is studied, to the volume of hours, different types of tasks for independent work of students, individual internalisms of students and terms of educational activity. Experience shows that for rational distribution of students time during the study of pedagogical disciplines the help of teachers has a large value. This help takes the form of a methodical pointing that contains the weekly unfolded plan of lecture, practical (seminar) employments. In preparation for the practical seminars it is necessary the student to be acquainted with a lessons plan, with the necessary work on it, knowledge about the subject of reports and capability to discuss it. Methodical instructions also contain open-ended questions and tests of academic disciplines to test the mastering of educational material to the list of final control, a list of references recommended to prepare for each lesson. Summarizing mentioned above, the independent work of students is the major component of improvement of educational-educator process, that helps to form professionally important practical abilities and skills.

Key words: higher school, educational process, independence, independent work of students, professional preparation, future professionals.

УДК 378.124:[371.124:811.111]:159.947.5

Герцовська Наталія Олексіївна,
кандидат філологічних наук, доцент,

Тоба Євеліна Андріївна,
студент, Мукачівський державний університет

ПРОФЕСІЙНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ВИКЛАДАЧА ВНЗ ЯК ОСНОВА ФОРМУВАННЯ ПОЗИТИВНИХ МОТИВІВ НАВЧАЛЬНО-ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Стаття присвячена дослідженню професійної компетентності викладача вищого навчального закладу. У статті проаналізовано мотиви формування навчальної діяльності студентів. Авторами виявлено складові професійної діяльності викладача, спрямовані на підвищення навчальної мотивації студентів. Визначено форми і методи інтерактивного навчання у системі формування позитивних мотивів навчально-професійної діяльності майбутніх вчителів англійської мови.

Ключові слова: компетентність, мотивація, домінуючий мотив, навчально-пізнавальна діяльність, інтерактивне навчання, психологічний клімат.

Постановка проблеми. Динамічні процеси суспільно-економічного життя в цілому та зміни в системі освіти зокрема виявили суперечливі тенденції в ставленні до професіоналізму фахівців. З одного боку, необхідною стає більш глибока професіоналізація діяльності спеціалістів будь-якого фаху, з іншого, – спостерігається міжгалузєва інтеграція знань, підвищується значимість інтегрованих умінь для здійснення професійної діяльності. Вивчення мотивації як умови формування навчальної діяльності передбачає визначення її якісних характеристик, впливу на навчальну діяльність, можливих перспектив розвитку засобами актуалізації. У науковій практиці визначають такі техніки мотивування як переконання, викликання інтересу, навіювання, делегування, закріплення позитивного враження.

У системі навчальних мотивів студентів присутні як внутрішні мотиви навчальної діяльності, так і мотиви, які є зовнішніми по відношенню до навчальної діяльності. Одним з основних завдань вузівського викладання є підвищення в структурі мотивів студента питомої ваги внутрішньої мотивації,

змістовно близької до навчальної діяльності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз останніх публікацій з теми дослідження свідчить про те, що проблеми мотивації та подальшої готовності до різних видів педагогічної діяльності є об'єктом наукового інтересу багатьох науковців. Зокрема, останнім часом проведено багато досліджень, що розкривають проблеми професійної підготовки майбутніх учителів (К. Дурай-Новакова, І. Зязюн, А. Ліненко, Ю. Пелех, В. Сластьонін, М. Чобітько, В. Шахов), становлення і розвиток готовності студентів до певного виду педагогічної діяльності (І. Біда, О. Демченко, Л. Мороз, М. Назаренко, Г. Троцько), формування готовності, спрямованої на особистісне і професійне удосконалення майбутніх педагогів (Л. Кондрашова, Т. Шестакова), формування готовності до самореалізації (О. Теплова) та ін.

Мета статті – проаналізувати складові системи професійної компетентності викладача ВНЗ.

Результати дослідження. Новий зміст і завдання сучасної системи освіти вимагають особливої уваги до вчителя – ключової

постаті у формуванні громадянина України. Саме від нього залежить інтелектуальний і духовний потенціал нації. Це зумовлює необхідність вдосконалення професійної підготовки майбутнього вчителя англійської мови, посилення уваги щодо його становлення як фахівця. За таких умов проблема професійного зростання майбутнього педагога набуває особливої актуальності. На виховання нової генерації педагогів орієнтують Конституція України, Закон України «Про освіту», Закон України «Про загальну середню освіту», Державна національна програма «Освіта» («Україна XXI століття») [3].

У національній доктрині розвитку освіти України у XXI столітті підтримку професійного зростання педагогічних кадрів визначено одним із напрямків діяльності української системи освіти. Реалізація цього завдання потребує чіткого формулювання поняття «професійне зростання вчителя» та умов його формування. Разом з тим педагогічна теорія і практика підтверджують, що у професійній підготовці педагогів ще недостатньо враховується необхідність формування у майбутніх учителів стимулів до професійного зростання. Вирішення цієї проблеми потребує подальшого поглибленого вивчення багатьох її аспектів, зокрема проблеми створення спеціальних умов розвитку мотивації професійного зростання майбутнього вчителя англійської мови.

Використання активних методів навчання, емоційність викладачів істотно впливає на пізнавальну активність майбутніх педагогів, підкріплюють їх бажання працювати, створюють задоволеність своїми діями. А тому й виникає необхідність у реалізації умови забезпечення мотивації професійного зростання – використання інтерактивних методів і форм у процесі навчання для забезпечення мотивації професійного зростання майбутніх вчителів.

Розвиток професійної діяльності майбутніх вчителів англійської мови у освітньому процесі пов'язаний з постійним відновленням його змістовних і технологічних аспектів, що дозволяють поступово переводити навчальну діяльність у професійну діяльність фахівця, тобто відбувається зсув мотивації навчальної діяльності до професійної мотивації неперервного вдосконалення майбутнього педагога і як особистості, і як майбутнього фахівця, тобто мотивації професійного зростання.

У період навчання нерідко відбувається зміна домінуючого мотиву: раніше підпорядкований мотив може стати домінуючим і смислоутворюючим. Питання про те, який мотив є домінуючим, має важливе значення для характеристики навчального мотиву як дидактичної умови формування навчальної діяльності. Якщо домінує зовнішня мотивація, переважають зовнішні, утилітарні мотиви, змістовно не зв'язані з цілями навчальної діяльності, навчання набуває формального характеру: вона, як правило, орієнтована не на засвоєння нових знань і способів дій, а на успішне завершення сесії будь-якими засобами. Студенти намагаються в короткий сесійний період завчити величезний об'єм навчального матеріалу і швидше «здати» його, «повернути» викладачу. Навчальна діяльність при цьому не формується. Отже, мотиви стають умовою формування навчальної діяльності студентів, коли вони відповідають таким вимогам:

- у структурі мотивів переважає, домінує внутрішня мотивація, змістовно пов'язана з навчальною діяльністю;
- навчальні мотиви глибоко усвідомлені і стійкі (сила мотиву);
- навчальні мотиви реально діють, актуалізуються в поведінці, у навчальних діях.

Майже все, що викладач робить в аудиторії під час практичного заняття, має мотиваційний вплив на студентів. Мотивація навчання студентів значним чином визначається розвитком їх навчальної діяльності у процесі професійної підготовки. Важливим критерієм вивчення та розвитку мотивації учіння є почуття, як показник того, як проходить процес задоволення пізнавальних потреб. Виникаючи у процесі спільної

діяльності «викладач-студент», позитивні емоційні стани свідчать про сприятливий процес задоволення потреб [5].

Справжній викладач кожним своїм словом і дією має переконувати їх у своїй щирості, доброзичливості і справедливості. В свою чергу, коли студентів запитують про те, що їм подобається в улюблених для них викладачах, крім цих вмінь та знань підкреслюють такі риси їх особистості, як чуйність, сердечність, уважність до запитів та їх власних інтересів. Тільки за цих умов можна виховати позитивні мотиви до навчання, як до відповідальної, цікавої співпраці. Поведінка викладача, його моральне обличчя – все це важливі фактори виховання позитивного мотиву учіння.

Для підвищення навчальної мотивації студентів у процесі навчання запропоновано наступні складові:

- при навчанні необхідно враховувати запити, інтереси і прагнення студентів. Необхідна умова для формування мотивації до навчання та пізнавальної діяльності в студентів – можливість проявити в навчанні розумову самостійність та ініціативність. Чим активніші методи навчання, тим легше викликати інтерес до навчання. Основний засіб виховання стійкого інтересу – використання таких питань і завдань, вирішення яких вимагає від студентів активної пошукової діяльності;
- непохитна цікавість має бути основним фактором у процесі навчання;
- змінювати методи і прийоми навчання. На практичних заняттях застосовувати такі методи стимулювання студентів, як створення ситуації успіху через виконання завдань, посилення для всіх студентів;
- включення студентів у колективну діяльність через організацію роботи в групах, ігрові та змагальні форми, взаємоперевірку, колективний пошук вирішення проблеми, прийом «метод проб і помилок», надання студентам допомоги один одному;
- незвичайна форма подання навчального матеріалу.
- заохочення доступними методами до зростання впевненості в собі та у своїх силах у студентів, що буде сприяти посиленню внутрішньої мотивації;
- постійно та пильно слідкувати за досягненнями у навчанні та відзначати їх;
- не карати за невдачу, невдача сама по собі є покаранням. Страх і напруженість ускладнює процес навчання. Невдачі знижують мотивацію;
- постійно і цілеспрямовано займатися розвитком якостей, що лежать в основі розвитку пізнавальних здібностей студентів: швидкість реакції, всі види пам'яті, увагу, уяву і т. д., щоб розвинути мислення засобами свого предмета;
- намагатися, коли це можливо, інтегрувати знання, пов'язуючи теми свого предмету з іншими навчальними дисциплінами, збагачуючи знання, розширюючи кругозір студентів;
- розвивати віру в себе у студентів (в свої здатності контролювати ситуацію, у свою здатність вчитися краще) і очікування гарного результату в навчальній діяльності;
- не забувати про рефлексію: через оцінку власної діяльності і діяльності інших, оцінку результату діяльності, питання, що потребують багатоваріантних відповідей з'ясувати, що є причиною низької мотивації студентів: невміння вчитися або помилки виховного характеру.

Акцент у навчанні майбутнього педагога повинен бути перенесений на внутрішню мотивацію особистісного й професійного зростання. Отже, умовою досліджуваного нами процесу розвитку мотивації професійного зростання майбутніх вчителів англійської мови у навчання є формування у них мотивів професійного зростання.

Аналіз літератури дозволив теоретично обґрунтувати педагогічні умови, реалізація яких сприяє розвитку мотивації професійного зростання майбутніх вчителів англійської мови у

процесі педагогічної освіти, а саме формування мотивів професійного зростання, розвиток потреби в постійному самовдосконаленні, використання інтерактивних методів і форм у процесі навчання. Ми погоджуємося з позицією Л. Кондрашової, що включення майбутніх учителів у активну діяльність у процесі навчальних занять забезпечує високий рівень розвитку професійної спрямованості психічних процесів, педагогічних здібностей, закріплення у свідомості й поведінці професійно-етичних норм, що, безперечно, стимулює зростання їх педагогічного професіоналізму [2].

Розвитку мотивації сприяє використання інтегративних технологій. На даний момент у педагогічній науці формується й уточнюється поняття «інтерактивне навчання» як таке, що побудоване на взаємодії учня з навчальним оточенням, навчальним середовищем, що є галуззю засвоєного досвіду; навчання, що засноване на психології людських взаємин і взаємодій; навчання, що розуміється як спільний процес пізнання, де знання здобуваються в спільній діяльності через діалог учнів між собою й учителем [1, с. 5].

Можна стверджувати, що інтерактивне навчання є способом пізнання, що здійснюється в формах спільної діяльності тих, які навчаються: всі суб'єкти педагогічного процесу взаємодіють один з одним, обмінюються інформацією, спільно вирішують проблеми, моделюють ситуації, оцінюють дії колег і свою власну поведінку, поринають у реальну атмосферу ділового співробітництва для вирішення проблем. Адже необхідність практичного вирішення проблеми мотивації активності тих, яких навчають, досягається не тільки дидактичними методами й прийомами, але й використанням ефективних форм педагогічного спілкування, створенням комфортної, стимулюючої атмосфери, повагою до особистості. При цьому здійснюється постійна зміна режимів діяльності.

Інтерактивне навчання засноване на прямій взаємодії тих, яких навчають, з навчальним оточенням. Навчальне оточення або навчальне середовище виступає як реальність, у якій учасники знаходять для себе досвід. Інтерактивне навчання припускає відмінну від звичної логіки освітнього процесу: не від теорії до практики, а від формування нового досвіду до його теоретичного осмислення через застосування [4].

До форм і методів інтерактивного навчання можуть бути віднесені такі: евристична бесіда, презентації, дискусії, «мозкова атака», метод «круглого столу», метод «ділової гри», конкурси практичних робіт з їх обговоренням, рольові ігри, тренінги,

колективні вирішення творчих завдань, роботи в малих групах та невеликих теоретичних блоках (міні-лекція), кейс-метод (розбір конкретних виробничих ситуацій), практичні групові й індивідуальні вправи, моделювання виробничих процесів або ситуацій, проектування бізнес-планів і різних програм, групова робота з авторськими посібниками, ілюстративними матеріалами, обговорення спеціальних відеозаписів, включаючи запис власних дій; педагогічна студія, зустрічі із запрошеними фахівцями, методи з використанням комп'ютерної техніки тощо. Основними ознаками інтерактивного навчання є міжособистісна, діалогічна взаємодія в системах «викладач-студент» і «студент-студент»; робота в малих групах на основі кооперації й співробітництва; активно-рольова (ігрова) й тренінгова організація навчання.

Необхідно зупинитися на тому, що дає впровадження інтерактивних форм і методів навчання майбутньому вчителю англійської мови: досвід активного засвоєння навчального змісту у взаємодії з навчальним середовищем; розвиток особистісної рефлексії; засвоєння нового досвіду навчальної взаємодії, переживань; розвиток толерантності, навичок спілкування й взаємодії у малій групі; заохочення до гнучкої зміни соціальних ролей залежно від ситуації; прийняття моральних норм і правил спільної діяльності; розвиток навичок аналізу й самоаналізу в процесі групової рефлексії; розвиток здатності уникати конфліктів, здібності до компромісів.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Як висновок відмітимо, що професійна компетентність викладача ВНЗ включає наступні складові частини: досконале володіння знаннями тих предметів, яких навчає, любов дітей, знання їх вікових особливостей, враховування їх у своїй роботі, вчити так, щоб пробуджувати в студентів прагнення до знань. З метою формування позитивних мотивів навчально-пізнавальної діяльності викладач повинен бути зацікавленим своїм предметом, володіти творчим підходом до його викладання, широкою обізнаністю та ерудицією, власним прикладом впливати на студентів. Формування повноцінних мотивів навчальної діяльності багато в чому залежать від взаємин між викладачем та студентом, виявлення педагогічного такту викладачем. Необхідно зазначити, що залучення студентів до інтерактивного навчання сприяє створенню сприятливого психологічного клімату в академічних групах.

Перспективою подальших досліджень вважаємо дослідження інноваційних підходів до вивчення англійської мови в альтернативній школі.

Список використаних джерел

1. Дурай-Новакова К. М. Формирование профессиональной готовности студентов к педагогической деятельности : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.04 «Теорія та методика професійної освіти» / К. М. Дурай-Новакова. – М., 1983. – 32 с.
2. Кондрашова Л. В. Концепція «Взаємодії моральних і психологічних якостей у змісті педагогічного професіоналізму» / Л. В. Кондрашова // Професійне становлення майбутнього вчителя: монографічний огляд. – Кривий Ріг, 2006. – С. 6–34.
3. Оськин М. Ю. Факторы мотивации студентов колледжа к обучению: проблемы и перспективы / М. Ю. Оськин, И. А. Греков // Научное сообщество студентов XXI столетия. Гуманитарные науки : сб. ст. по мат. XXVII междунар. студ. науч.-практ. конф. № 12(27). [Электронный ресурс] — Режим доступа. — URL: [http://sibac.info/archive/guman/12\(27\).pdf](http://sibac.info/archive/guman/12(27).pdf)
4. Петренко Л. М. Соціопсихологічні передумови формування стратегічної компетенції у процесі оволодіння майбутніми філологами іншомовним аудіюванням / Л. М. Петренко // Вісник КНУІУ : Серія Педагогіка та психологія. – 2011. – Вип. 19. – С. 43–49.
5. Zins J. E. Building academic success on social and emotional learning: What does the research say? / J. E. Zins, R. P. Weissberg, M. C. Wang, H. J. Walberg. – New York : Teachers College Press, 2004. – 214 p.

Статья посвящена исследованию профессиональной компетентности преподавателя высшего учебного заведения. В статье проанализированы мотивы формирования учебной деятельности студентов. Авторами обнаружено составляющие профессиональной деятельности преподавателя, направленные на повышение учебной мотивации студентов. Определены формы и методы интерактивного обучения в системе формирования положительных мотивов учебно-профессиональной деятельности будущих учителей английского языка.

Ключевые слова: компетентность, мотивация, доминирующий мотив, учебно-познавательная деятельность, интерактивное обучение, психологический климат.

Dynamic processes of social and economic life in general and changes in the education system in particular, showed conflicting trends in relation to professionalism. On the one hand, it becomes necessary to deepen professionalization of specialists of any specialty, on the other - there is cross-sectoral integration of knowledge, increasing the importance of integrated skills for professional activities. The study of motivation as a

condition of the formation of educational activity involves the determination of its quality characteristics, the impact on learning activities, possible prospects for the development of actualization. The article is devoted to the research of professional competence of the university teacher as a component of encreasing motivation to study of the future English teachers. University teacher professional competence includes the following components: a real teacher has to master the knowledge of his/her subjects, to love children, to know their age characteristics, to awaken in the students the desire for knowledge. In order to form positive motives of teaching and learning the teacher must be interested in the subject he/she teaches, has a creative approach to teaching, awareness and broad erudition, be an influential example for the students. Formation of valuable motives of educational activity largely depends on the relationship between the teacher and students, which is regulated by the teacher's pedagogical tact. It should be noted that the teacher's involvement of students into interactive learning helps create a favorable psychological climate. The psychological climate reflects the qualitative aspect of interpersonal relations and is a combination of psychological conditions conducive to productive joint activities.

Key words: competence, motivation, the dominant motif, teaching and learning activities, online learning, psychological climate.

УДК 371.133:372.878

Дікун Ірина Анатоліївна,
аспірант, Національний педагогічний університет
імені М. П. Драгоманова, м. Київ

ПРАКТИЧНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ МУЗИКИ У ДИСКУРСІ ЙОГО ПРОФЕСІЙНОГО ТА ОСОБИСТІСНОГО СТАНОВЛЕННЯ

У статті висвітлено значення практичної підготовки майбутніх учителів музики в контексті як професійного, так і особистісного становлення майбутнього фахівця. Акцентовано увагу на творчому аспекті педагогічної практики, який передбачає інноваційний характер музично-педагогічної діяльності та дозволяє розглядати її як умову, засіб і результат формування досвіду творчої діяльності майбутнього вчителя музики.

Ключові слова : практична діяльність, педагогічна практика, творчий розвиток, інноваційна музично-педагогічна діяльність.

Постановка проблеми. У сучасних умовах реорганізації та розвитку вищої та середньої професійної освіти значно підвищуються вимоги до якості підготовки майбутніх фахівців, їх готовності до здійснення творчої педагогічної діяльності, що сприятиме розкриттю професійно-особистісного потенціалу майбутнього педагога, його загальнопедагогічному та загальнокультурному розвитку.

Мистецька освіта спрямовує професійну підготовку майбутніх педагогів-музикантів на операціоналізацію її теоретичних і діяльнісних компонентів шляхом залучення до дій, максимально наближених за змістом та умовами до майбутньої музично-педагогічної діяльності. У зв'язку з цим зростає роль педагогічної практики як важливого напрямку практичної підготовки, нового етапу входження студента в майбутню професію. Саме в педагогічній практиці діалектично поєднується нормативно-регламентований та творчий компоненти музично-педагогічної діяльності, що забезпечують професійний та особистісний розвиток майбутнього спеціаліста.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми змісту і організації педагогічної практики у загальному педагогічно-теоретичному аспекті вивчали О. О. Абдуліна, А. Алексюк, С. Архангельський, А. Бойко, С. Гончаренко, О. Дубасенюк, В. Журавльов, Н. Загряжкіна, І. Зязюн, І. Ісаєв, Г. Кожаспірова, М. Козій, В. Краєвський, Н. Кузьміна, О. Мороз, О. Міщенко, Н. Ничкало, С. Сисоєва, В. Сластьонін, Л. Хомич, Є. Шиянов, Г. Шулдик, О. Щербаков та ін.

Суттєвий внесок у вивчення питань практичної підготовки майбутніх учителів музики зробили Е. Б. Абдулін, Л. Г. Арчажнікова, А. Болгарський, І. Боднарук, Т. Бодрова, В. Бриліна, Т. Горобець, Л. Ісаєва, Г. Кожевніков, Л. Масол, І. Найдюнов, Г. Падалка, Е. Печерська, І. П'ятницька-Позднякова, Г. Яковлева та ін. У своїх дослідженнях вищезазначені автори розглядають педагогічну практику як важливу складову практичної підготовки майбутніх педагогів-музикантів, провідний чинник формування їх професійних якостей і професійної компетенції.

Мета статті – розкриття значення педагогічної практики у дискурсі професійного та особистісного становлення майбутнього вчителя музики як необхідної умови та дієвого засобу підготовки фахівця, спроможного до творчої музично-педагогічної діяльності, самореалізації, професійного вдосконалення.

Результати дослідження. Визначення ролі педагогічної

практики як невід'ємної складової процесу професійної підготовки майбутніх учителів музики вимагає розкриття сутності понять «практика», «педагогічна практика».

Термін «практика» (від грецького *praxis, praxeos*) означає «діяння», «активність», «діяльність» і розглядається у філософській літературі як виключно суспільна діяльність, що має конкретно-історичний зміст, охоплює увесь діапазон чуттєво-предметних дій, усі види активності, виступає процесом соціалізації, гуманізації середовища, самої людини, її результати набагато ширші знань і користі, раціонального і прагматичного. Основною функцією практики вважається створення умов для цілісного функціонування людської особистості, формування у ній різноманітних потенціалів і здатності ставитись до дійсності універсально, у тому числі пізнавально і ціннісно-орієнтаційно [9, с. 244-247].

Як бачимо, зміст поняття «практика» розкривається через категорію «діяльність». У встановленні взаємозв'язку між практикою та діяльністю В. Сагатовський зауважує, що практика є синтезом діяльності та природноісторичного процесу. Момент практики фіксує ступінь оволодіння суб'єктом об'єктивною реальністю (ідеал діяльності) і ступінь «вписаності» діяльності у закономірний світ об'єктивності [8, с. 82]. Ш. Алієв доводить: практика завжди діяльнісна, виводиться із діяльності, беззаперечно співпадає з нею, діяльність є категорією практики (В. Лекторський), але діяльність не завжди можна кваліфікувати як практику [1].

Також необхідно відзначити, що в цілому практика є діяльністю з перетворення світу у відповідності з інтересами людини, яка включає в себе творчо-креативні дії, які змінюють, перетворюють навколишній світ і створюють основний, визначальний рівень власної практики.

Вважаємо за необхідне звернути увагу на важливість домінування саме творчого діяння (праксіс) у практиці. На цьому наголошує у своїх дослідженнях Ш. Алієв, який осмислює поняття «освоююча практика» як категорію творчості і розглядає її різновиди: виробнича практика (творчість як виробництво) та витворювальна практика (як людинотворча діяльність, людинотворчість, самоствердження людини). Вчений стверджує, що у сучасному світі людинотворча діяльність (PRAXIS) витіснилася на другий план у практиці, поступившись місцем технологічній предметотворюючій діяльності (TEKQNE), що знецінює роль людини як автора, творця, унікальної особистості,